

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6741/2023
31.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Ана Никшић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Марјан Вукотић, адвокат из ... и Градске општине Вождовац, коју заступа Градско правобранилаштво Града Београда, Одељење за градске општине Вождовац, Раковица и Чукарица, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиље и тужених изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2471/21 од 06.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 31.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2471/21 од 06.10.2022. године у обавезујућем делу у ставовима трећем, четвртном и шестом изреке у односу на друготужену Градску општину Вождовац, тако што се одбија жалба тужиље и потврђује пресуда Вишег суда у Београду П 6162/19 од 23. новембра 2020. године у ставовима трећем и шестом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2471/21 од 06.10.2022. године у делу става трећег изреке којим је одбијен тужбени захтев у односу на тужену Градску општину Вождовац.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2471/21 од 06.10.2022. године у ставовима првом и другом и пресуда Вишег суда у Београду П 6162/19 од 23. новембра 2020. године у ставовима првом, другом, четвртном и петом изреке у делу који се односи на тужену ББ и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој Градској општини Вождовац на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 60.000,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 6162/19 од 23. новембра 2020. године, ставом првим изреке тужена ББ је обавезана да тужилји на име накнаде штете исплати износ од 71.000 евра са законском затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 28.10.2020. године до исплате, у динарској противвредности по курсу Народне банке Србије на дан исплате, у року од 15 дана. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилја тражила да се обавезе тужена ББ да јој на име накнаде штете исплати износ преко досуђених 71.000 евра до тражених 139.450 евра са законском затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 28. фебруара 2020. године до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилја тражила да се обавезе тужена Градска општина Вождовац да јој на име накнаде штете исплати износ од 139.450 евра са законском затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 28.02.2020. године до исплате, све у динарској противвредности по курсу Народне банке Србије на дан исплате. Ставом четвртим изреке тужена ББ је обавезана да тужилји надокнади парничне трошкове у износу од 1.287.470,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке одбијен је захтев тужилје за исплату законске затезне камате на досуђени износ парничних трошкова од 1.287.470,00 динара почев од 23.11.2020. године, као дана пресуђења до извршности пресуде. Ставом шестим изреке тужилја је обавезан да друготуженој Градској општини Вождовац надокнади парничне трошкове у износу од 844.000,00 динара, у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2471/21 од 06.10.2022. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је тужена ББ обавезана на исплату главног дуга од 71.000 евра у динарској противвредности, те у ставовима другом, четвртном и петом изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке тако што је тужена ББ обавезана да тужилји на име досуђеног износа накнаде штете од 71.000 евра у динарској противвредности исплати законску затезну камату у динарској противвредности по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 28.02.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је тужена Градска општина Вождовац обавезана да солидарно са туженом ББ тужилји на име накнаде штете исплати износ од 71.000 евра са законском затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 28.02.2020. године до исплате, све у динарској противвредности по курсу Народне банке Србије на дан исплате, а у преосталом делу тужбени захтев којим је тужилја тражила да се обавезе тужена Градска општина Вождовац да солидарно са ББ на име накнаде штете исплати износ преко досуђеног од 71.000 евра до тражених 139.450 евра са законском затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 28.02.2020. године до исплате одбијен је као неоснован. Ставом четвртим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу шестом изреке, тако што је тужена Градска општина Вождовац обавезана да солидарно са туженом ББ тужилји надокнади трошкове парничног поступка у износу од 1.287.470,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке одбачена је жалба тужилје изјављена против првог става првостепене пресуде као недозвољена. Ставом шестим изреке обавезана је тужена Градска општина Вождовац да тужилји на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 240.970,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је захтев за исплату трошкова другостепеног поступка према туженој ББ одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизије су благовремене изјавили тужила и тужени због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужила и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужила је благовремено поднела одговор на изјављене ревизије тужених, а друготужена Градска општина Вождовац одговор на ревизију тужиле.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да су ревизије основане, осим у делу којим тужила побија део става трећег изреке којим је тужбени захтев у односу на тужену Градску општину Вождовац одбијен.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нема ни битних повреда одредаба парничног поступка од стране другостепеног суда због којих се ревизија може изјавити по члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је власник стамбене зграде у катастарској општини Вождовац, саграђеној у улици ... број .., на парцели бр. .. . Првотужена ББ, као инвеститор, не придржавајући се добијеног одобрења за изградњу, почев од 2009. године градила је и саградила стамбени објекат на истој парцели укупне површине 328,80м², на адреси У току ове парнице надлежни органи управе донели су више решења којима су првотуженој одобравали одступања у градњи за која нису издате дозволе, ова решења су поништавана у инстанционој контроли, надлежни инспекцијски орган првотуженој је налагао обуставу градње, тужила се у овим поступцима користила правним лековима, а првотужена ББ је након реализоване градње покренула поступак легализације изграђеног. У току парнице тужена је отуђила станове који се налазе у згради на адреси ... број .. . Због изграђених прозора на бочној фасади објекта према објекту тужиле, заузећа два паркинг места испред зграде тужиле, смањене сунчеве светлости који примају објекат и двориште тужиле, те због изградње објекта уз међу на раздаљини мањој од грађевинских услова, тржишна вредност непокретности тужиле умањена је према ценама на дан налаза вештака (фебруар 2020. године) за 71.000 евра, односно 8.337.132,40 динара.

Првостепени суд, позивом на одредбе чланова 154. став 1, 155, 172, 185. став 1. Закона о облигационим односима и члана 58. Устава Републике Србије, пресуду у усвајајућем делу у односу на првотужену ББ, заснива на становишту да утврђене чињенице дају основа за закључак да је утврђена штета у висини од 71.000 евра директна последица противправних радњи тужене, те да је она у обавези да исплати овај број новчаних јединица у динарској противвредности на дан исплате. У односу на друготужену Градску општину Вождовац одбија тужбени захтев, из разлога што утврђене чињенице не дају основа за закључак да постоји неправилан и незаконит рад органа друготужене, који је услов за одговорност за штету. Утврђење о исходу законитости донетих одлука управних органа по оцени суда не води одговорности друготужене, као правног лица за штету, пошто је коришћење правним лековима и одлучивање о инстанционој контроли редовни правни пут за исходовање законитих

одлука управних органа. При томе, у току је поступак легализације изграђеног објекта првотужене, па се не може говорити о противправности у радњама органа управе, нити да је рад органа управе узрок штете коју тужила трпи.

Другостепени суд је прихватио као правилну примену материјалног права на ком је првостепени суд засновао одлуку, при чему налази да је првотужена ББ осим износа главнице од 71.000 евра у динарској противвредности на дан исплате у обавези да исплати и законску затезну камату на овај износ почев од 28.02.2020. године, како је то тражено постављеним тужбеним захтевом. За разлику од првостепеног суда, становишта је да за спорну штету одговора солидарно и друготужена Градска општина, на основу утврђених чињеница да је надлежни орган спроводио надзор над градњом по службеној дужности, да је констатовао одступања, али да није предузео адекватне радње да спречи нелегалну градњу, па постоје пропусти који су за последицу имали окончање градње и настанак спорне штете. Ово су разлози због којих је преиначена првостепена пресуда и друготужена обавезана да солидарно са првотуженом исплати главницу и законску затезну камату од 28.02.2020. године до исплате.

По оцени Врховног суда становиште другостепеног суда није правилно.

Чињенично је утврђено да су зграде странака саграђене на истој катастарској парцели, при чему је тужила градњу извршила у складу са одобрењем надлежних органа управе, док је тужена одступила од граница дозвољене градње, те је и поред интервенције надлежних органа управе поводом противправног поступања градњу наставила и окончала. Чињенично је утврђено да су надлежни органи управе доносили одлуке везане за накнадно одобравање изведених радова, да су ове одлуке поништаване, као и да је надлежна инспекција првотуженој налагала престанак градње.

Одредбом члана 7. Закона о озакоњењу објеката („Службени гласник РС“ бр. 96/15 и 83/18) прописано је да се не извршава решење о рушењу објекта донето од стране грађевинског инспектора на основу пописа и евиденције незаконито изграђених објеката у складу са одредбама Закона о озакоњењу објеката („Службени гласник РС“, бр. 96/15), до коначности решења којим се одбија и одбацује захтев за озакоњење у поступку покренутом на основу решења о рушењу.

Одредбом члана 37. истог закона прописано је да се рушење незаконито изграђеног објекта, у смислу овог закона, спроводи на основу коначног решења о озакоњењу којим се одбија или одбацује захтев за озакоњење.

Утврђене чињенице у поступку, као и наведене законске одредбе по оцени Врховног суда не дају основа за закључак другостепеног суда, по коме пропусти органа друготужене да спрече градњу стоје у узрочно последичној вези са штетом, коју тужила трпи. Првотужена је покренула поступак ради легализације изведених радова који не одговарају датом одобрењу за градњу, а по наведеном законском решењу до окончања тог поступка исључена је могућност доношења решења органа друготужене за рушење незаконито изграђеног објекта. Из изнетих разлога, у околностима конкретног случаја не постоје услови за одговорност друготужене за штету по одредби члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, па је одлука у ставу у првом изреке донета на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП.

Пошто тужила ревизијом добија другостепену пресуду у делу којим је делимично одбијен тужбени захтев према туженој Градског општини Вождовац преко досуђеног износа од 71.000 евра до тражених 139.540 евра, са споредним потраживањем, а из напред наведених разлога нема основа за деликтну грађанску одговорност друготужене, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Нижестепени судови су правилно извели закључак о постојању основа обавезе првотужене ББ за спорну штету по одредбама чланова 154. став 1, 155. и 158. Закона о облигационим односима. Наиме, степен пажње са којим је првотужена поступала приликом градње, не придржавајући се добијених одобрења управних органа, као и чињеница да је она у току градње добијала одлуке надлежних органа да застане са радовима али да то то није чинила, несумњиво воде одговорности за штету коју тужила трпи на свом легално саграђеном објекту. Међутим, нижестепени судови приликом одлучивања занемарују одредбе чланова 189. став 2. и члана 395. Закона о облигационим односима, што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 189. став 2. Закона о облигационим односима прописано је да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује што друго. Одредбом члана 395. истог закона, прописано је да ако новчана обавеза гласи на плаћање у некој страниј валути или злату, њено испуњење се може захтевати у домаћем новцу према курсу који важи у тренутку испуњења обавезе.

Из наведених одредби несумњиво произилази да висина накнаде вануговорне штете не може бити досуђена у страниј валути, пошто суд одређује накнаду према ценама у домаћој валути у време доношења судске одлуке. Постављеним тужбеним захтевом тражи се исплата динарске противвредности износа у страниј валути према ценама на дан испуњења обавезе, из које формулације произилази да постављени захтев садржи захтев за исплату у домаћој валути, чијим је границама суд везан по члану 3. став 1. ЗПП. Међутим, првостепени суд није утврдио висину накнаде штете према ценама у време доношења судске одлуке, који пропуст онемогућава испитивање правилности и законитости донете правноснажне пресуде у овом делу. У сваком случају, законска затезна камата на износ главног дуга по члановима 186. и 277. ЗОО не може припадати пре доношења одлуке, којом се утврђује висина штете у том моменту.

У поновљеном поступку првостепени суд ће утврдити висину штете у динарима према ценама на дан доношења пресуде, па ће бити у прилици да донесе на закону засновану одлуку.

Из изнетих разлога, одлука у ставу трећем изреке донета је на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

Тужена Градска општина Вождовац постигла је успех у ревизијском поступку, па јој је на основу одредби чланова 165. став 2, 154. и 163. ставови 1 – 4. ЗПП досуђен као оправдан трошак износа од 60.000,00 динара, на име награде за састав ревизије.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић